

Rügyfakadás Tündérkertben

A Vojtina Bábszínház meséket termő kertjében két kis bimbó fordult termőre ősz közeledtével. Az egyikőjük bájos kis topánkában fut elétek, a másik harsány füttyszó kíséretében egy hatalmas hal gyomrából penderül elő. Mindketten azért jöttek, hogy elmeséeljék nektek tanulságos, olykor szomorú, máskor kacagató történetüket. Nyissátok hát nagyra szemeteket és fületeket, mert hamarosan találkozhattok velük!

Hamupipőke

Az egyikőjük halljátok, már közeledik is... kip-kop, kip-kop, kip-..., kip-..., kip-... Jaj, a cipellő, a cipellő hova lett? De hiszen ez a bájos ismerős, nem más, mint Hamupipőke! Irány utána, kövessetek! Addig is míg utolérjük, hallgassátok meg Kuthy Ágnes, a Hamupipőke című előadás rendezőjét, mit mesél nektek róla!

Miért épp a Hamupipőke mesére esett a választásod?

Egyszülős családból származom. Édesapám kicsi koromban meghalt, hasonlóképpen Hamupipőkéhez. Valamifajta hasonlóságot érzek az ő sorsával. Hamupipőke útja nehéz, telis-tele van próbákkal, sokat kell fejlődnie, rengeteg dolgot kell megtanulnia önmagáról és a világról. A „sikerhez” változnia kell, és a végén el is éri a célját.

Ragaszkodtál-e az eredeti történet minden eleméhez, vagy belecsempésztél saját motívumokat is?

Minden mesének vannak variábilis és nem variábilis elemei. Gimesi Dórával, az előadás író, dramaturgjával (akivel már szinte

fél szavakból is értjük egymást) úgy döntötünk, hogy nem változtathatjuk meg a főhős, a mostoha és a mostohatestvérek viszonyát, nem hagyhatjuk el a lencseválogatás-motívumot, és a felismerési jel sem lehet más, mint a Hamupipőke lábára illő cipő. Azokat a motívumokat kezelhetjük szabadon, amelyek a mese különböző változataiban különbözőképpen jelennek meg – ilyen a segítő alakja, aki a nyugat-európai népi változatokban Hamupipőke halott édesanyjának lelkeként, Grimmnél galambként, Perraultnál tündérkeresztanyaként szerepel. Az új adaptáció elveti a Perrault nyomán a Disney változatban is szereplő tündérkeresztanyát – ezáltal önállóbb, vagányabb lesz a főhős is. Az előadás elején Hamupipőke még édesapjával kalózosan játszik, közös csínyek vannak, igazi fiús lány, ezzel szemben érkezik az új értékrend. A Mostoháék a „hatalomátvétellel” egy világot rombolnak le. Hamupipőkének csak az utazása során eltűnt apa emléke marad – vele beszélget, és játssza tovább egyedül a közös játékaikat.

Hamupipőke mostohája mindenben az édesapa ellentéte: tökéletesen hiányzik belőle a képzelőerő, a játékoság, a könnyedség, merev és szigorú világában nincs helye

az álmodozó, játékos, furcsa kislánynak. Fizikailag nem bántja Hamupipóké, kegyetlensége sokkal kifinomultabb, gúnyosabb, intelligensebb – úgy alázta meg a lányt, hogy közben folyamatosan hangoztatja: az ő érdekében teszi. Változtattunk a királyfi mesében elfoglalt szerepén is. Az eredeti mese nem foglalkozik a királyfi személyiségével, mi felépítettünk egy fantáziagazdag, érzelmes, kamaszfigurát, aki mellé egy kotyueles szolgálja is tartozik.

Kiket választottál magad mellé alkotótársaknak?

Gimesi Dóra író, dramaturg nevét már említettem a mese színpadi adaptációja kapcsán. Az előadás díszlet- és jelmeztervezője Mátravölgyi Ákos, akivel már több darabban dolgoztam együtt. A vizualitás ebben a mesében is, mint minden egyes színpadi rendezésben fontos szerepet kap. Ákos stilizált és jól használható játékos terei, harsány ruhatervei és kellékei tökéletesen szolgálják azt a célt, amit szeretnék kifejezni. Nagyon jól kiegészítjük egymást, egymástól tanulva fejlődünk mi is a közös munkáink során.

Szintén kiemelt szerepe van az előadásban a mozgásnak. Fosztó András koreográfus lassan négy éve dolgozik bábszínházaknál. Újszerű az a színházi mozgásnyelv, amit ő koreografál. András kortárs tánc lehetőségeiből és a bábszínházi mozgás stilizálásából hozza létre újabb és újabb formációit.

Darvas Bence is régi partnerem a Grimm mesék feldolgozásában. Játékos, lüktető, mindig karakteres zenéi nagyon jól illeszkednek a mesék hangulat- és látványvilágához.

Külön öröm számomra, hogy Asbóth Anikó igazgatónő lehetővé tette, hogy a Vojtina művészei mellett vendégművészek is szerepelhessenek. Így a Vojtina csapatát erősíti Nagy Viktória a Hepp- Trupp társulattól, Kiss Gergely Máté a Csokonai Színházból és Kolozsi Angéla a Tintaló Társulásból. Így reményeim szerint egy rendkívül izgalmas és kreatív próbafolyamat elé nézünk.

Kuthy Ágnes szavait válogatta és lejegyezte:
Telenkó-Oláh Tímea

Batu-tá kalandjai

Szevasztok pajtikák! Nem láttátok valahol a nagymamucikám báli legezójét? Nem? Na, akkor magamnak kell utánanézni. Pánikra azonban semmi ok, nem hagyjak magatokra egy percre sem ezekkel a paradicsompofájúakkal. Egy kedves cimborám, Batu-tá kérésemre egyenest a meleg Afrikából jön el hozzátok. Mielőtt azonban megérkezne a Vojtina Bábszínházba, engedjétek meg, hogy meséljen nektek róla Kovács Géza, Batu-tá útjának ismerője és irányítója.

Ki is ez a Batu-tá?

Batu-tá személyében egy kis néger Vitéz Lászlót ismerhetünk meg, aki a gyerekkor

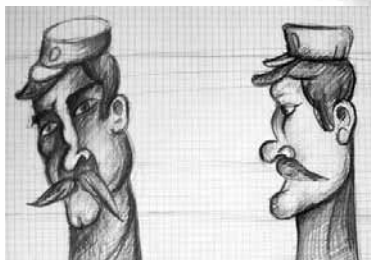
és a felnőttkor küszöbén gyermeki naivitással tekint a világ dolgaira. Maga a karakter a fantázia szüleménye, az európai vásári bábfigurák sűrítménye, melynek sajátosságát az előadás menetében az adja, hogy szülőházájából kiemelve egy számára idegen környezetben kell a főhősnek érvényesülnie. Batu-tának ugyanis útlaput kötnék a talpára, mondván, elég nagy már ahhoz, hogy dolgozzon, és eltartsa magát egyedül is. A tenger túloldalán, Európában kell szerencsét próbálnia, ahogy a család sok tagja tette. Ám a túlpart nem fogadja hőstünket tárt karokkal. A két világ különbözősége egy hagyományos kesztyűs parván két részre osztott játékkerében képileg is megjelenik. (Majoros Gyula az előadás tervezője – szerk.)

Milyen dramaturgia mentén bontakoznak ki Batu-tá kalandjai?

Az előadásban a konfliktusok során egyaránt felsorakozik az egzotikus és a civilizált világ ellenségképe, mely elemek a társadalom fejlettségi szintjére kívánnak utalni. Míg Afrikában a mélyebb rétegekből eredő ellenség figurákkal, szellemekkel és oroszlánokkal kell megküzdenie Batu-tának, addig a fehérbőrűek világában a társadalom szülte bürokrácia képviselőivel. A vásári bábjátás dramaturgiai hagyományait követi az előadás, melynek célja, hogy görbe tükröt tartva a néző elé, finom társadalomkritikát fogalmazzon meg, de mindezt úgy tegye, hogy a gyerekek számára is élvezhető tudjon maradni.

Az előadás színrevitelekor mennyire ragaszkodtál az eredeti elképzelésekhez, és mennyire engedtl szabad kezet a Batu-tát megjelenítő színésznek?

A kiindulásként körvonalakban megszületett eseményvázat a próbán lejártuk, és ezzel újabb ötleteket, megoldásokat emeltünk be a játékba. Éppen ezért a végleges

szöveggönyv is a próbafolyamat végén ölt alakot, melyet tovább színez a játék során a színész (Balogh András – szerk.) egyéni stílusa. Mint a többi vásári bábjáték műfajában született előadásnak, ennek is folyamatos a fejlődése még azt követően is, hogy a próbák befejeződtek, hiszen a közönségnek véleményformáló és figyelmeztető szerepe van. Ha sikerül kedvessé tennünk Batu-tá figuráját, akkor a nézőket állandó reagálásra készteti majd.

Mennyiben követi az előadás a vásári bábjáték műfaj szabályait, miben tér el tőle, mely elem teszi egyedivé?

Az előadás sajátosságát a figura karaktere és személyisége szolgáltatja, akit behelyeztünk egy Vitéz László játékokhoz hasonló dramaturgiába, amit új, de ugyanakkor ismerős elemekkel gazdagítottunk. A hagyományos archetípusú játékelemek keverednek egy kicsit a beilleszkedés problematikájával. Nem szeretném ezt nagyon direkt módon ábrázolni, csupán annyira, hogy a gyerekek megérezzék a más világba kerülés nehézségét. A konfliktusok, a karakter ismerős számukra, minden a hagyományos dramaturgia keretein belül működik, mégis egy kicsit más. Ettől lehet egyéni íze, ettől lehet egy kicsit mai.

Kovács Géza szavait tolmácsolta:

Telenkó-Oláh Timea

A grafikákat Majoros Gyula készítette